

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Duplici conclusione difficultas resolvitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

ciendum pro peccato generis humani, ad quod ratione gravitatis infinitæ offensæ in tali peccato contentæ, nulla creatura est sufficiens.

ARTICVLVS II.

An satisfactio Christi fuerit de se sufficiens, & superabundans, pro omnium hominum peccatis?

§. I.

Duplici conclusione difficultas resolvitur.

Examinatâ articulo præcedenti insufficientiâ creaturæ ad satisfaciendum de condigno pro peccato suo & alieno mortali, ob infinitam gravitatem offensæ, ex quo Incarnationis necessitatem ad prædictum finem intulimus; explicanda restat sufficientia, seu condignitas satisfactionis Christi, & investigandum, an illa fuerit sufficiens, condigna, & superabundans ex se, & ex proprio valore intrinseco: Scetus enim, & ejus Discipuli, licet fateantur Christi satisfactionem fuisse sufficientem, imò & superabundantem, pro omnium hominum peccatis, existimant tamen id non habuisse ex se, & ex natura sua, seu ex suo intrinseco valore, sed solum ex acceptatione Dei, qui tali satisfactione fuit contentus. Oppositum docent alij Theologi, tam domestici, quam extranei, cum quibus

Dico primò: Christi satisfactio, ex sua intrinseca dignitate & valore, & non ex sola acceptatione, seu extrinseco favore Dei, fuit condigna & æquivalens pro omnibus peccatis generis humani.

27. Probatur primò ex Apostolo ad Roman. 5. *Non sicut delictum, ita & donum: si enim unius delicto multi mortui sunt, multo magis gratia Dei & donum in gratia unius hominis Jesu Christi, in plures abundavit.* Quibus verbis & sequentibus videtur Paulus comparare satisfactionem cum peccato Adami, & asserere, quod sicut Adæ peccatum vim habuit ad perdendum totum genus humanum, multo magis satisfactio Christi vim habuit ad illud restaurandum: Atqui peccatum Adæ vim illam habuit sufficientem & condignam ex propria malitia, & non ex sola Dei acceptatione & constitutione extrinseca, quæ tantum fuit conditio sine qua non, quatenus Adam non nocuisset posteris suo peccato, nisi à Deo caput morale omnium constitutus fuisset: Ergo similiter satisfactio Christi fuit ex proprio valore sufficiens ad redimendum genus humanum, quamvis de facto non redemisset, nisi in eum finem ejus satisfactio acceptata fuisset à Deo, veluti capitis & mediatoris hominum.

28. Confirmatur ex eodem Apostolo ad Hebræos 10. dicente: *Impossibile est sanguine taurorum & hircorum auferri peccata, ideo ingrediens mundum dicit, hostiam & oblationem noluisse, corpus autem apertum mihi.* Quo in loco collationem facit Apostolus inter sacrificia veteris legis, & sacrificium crucis, seu Christi, & asserit illa non fuisse sufficientia ad delenda peccata, sicut sacrificium crucis: At si tantum ex Dei acceptatione Christi sacrificium habuerit valorem, ad condignè hominum peccata delenda, nulla esset vis hujus argumenti, cum æquè potuisset Deus acceptare illa sacrificia, sicut sacrificium Christi: Ergo &c. Unde Cyprianus serm. de ratione circumcisionis: *Tanta dignitatis (inquit) Redemptoris nostri illa una fuit oblatio, ut una ad tollendum*

A mundi peccata sufficeret. Et Clemens VI. in extravag. *Vnigenitus* de penitent. & remiss. affirmat unicam sanguinis Christi guttam, esse sufficientem satisfactionem pro omnibus peccatis humani generis, propter unionem humanitatis cum Verbo. Quibus locis, notandæ sunt illæ particule, *Tanta dignitatis*, & illæ, *propter unionem humanitatis cum Verbo*, illis enim aperte declaratur, æqualitatem & sufficientiam satisfactionis Christi, sumi non ex acceptatione Dei extrinseca, sed ex dignitate & valore intrinseco, quem habuerunt ejus actiones & passionēs, ex unione humanitatis ejus ad Verbum.

29. Probatur secundo conclusio: Juxta Scripturam & SS. Patres, necessarium fuit Verbum Divinum incarnari, ut Christus offerret Deo pro peccatis hominum satisfactionem æqualem & condignam, quæ à puro homine exhiberi non poterat, ut articulo præcedenti ostendimus: At si Christi satisfactio sit solum condigna & sufficiens ex gratuita Dei acceptatione, non verò ex proprio & intrinseco valore, Incarnatio Verbi Divini non fuisset necessaria ad exhibendam Deo perfectam & condignam satisfactionem: quemadmodum enim Deus gratis acceptavit satisfactionem Christi, quamvis (ut docent Scetus & ejus Discipuli) sua naturâ, & ex proprio & intrinseco valore insufficientem; ita pariter potuisset satisfactionem puri hominis acceptare, quamvis

C ab intrinseco condigna & æqualis non esset, unde tam bene purus homo potuisset Deo satisfacere ad æqualitatem pro toto genere humano, nec exigeretur unus mediator Dei & hominum Christus Jesus, si satisfactio illius non fuisset condigna & sufficiens ex proprio & intrinseco valore, sed ex divina tantum acceptatione & benignitate.

30. Tertio suadetur conclusio ratione fundamentali. Illa satisfactio est ab intrinseco condigna, cujus valor in morali estimatione adæquat gravitatem injuriæ: At valor satisfactionis Christi, ex se & ab intrinseco adæquat gravitatem offensæ Deo irrogatæ: Ergo de se & ab intrinseco sufficiens & condigna est. Major patet, Minor probatur. Gravitas offensæ pensatur ex eo quod contra Deum est: Sed satisfactio Christi, satisfactio Dei est: Ergo ad minus adæquat gravitatem offensæ.

31. Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: Non minus est potens dignitas personæ satisfaciētis, ad influendum valorem moralem in actum satisfactorium, quam dignitas personæ offensæ ad influendam gravitatem & malitiam moralem in offensam ipsi irrogatam: Ergo cum satisfactio Christi, sit satisfactio personæ divinæ, illius valor ad minus adæquat, ratione sui & ab intrinseco, gravitatem offensæ divinæ.

E Dico secundo: Satisfactio Christi non solum ex se & ex natura sua ac intrinseco valore, fuit sufficiens pro peccato humani generis, sed etiam superabundans & excedens. Ita docent communiter SS. Patres: Augustinus enim serm. 114. de tempore, qui in appendicem rejectus est, hæc scribit: *Indubitanter credamus quod totum mundum redemit, qui plus dedit quam totus mundus valeret. Meritum enim redemptæ mercedis, dignitas insignis preter supergressa est. Inter redemptum & redimentem dispensatio fuit, compensatio non fuit.* Leo Papa serm. 12. de passione Domini, effuso sanguine Christi, *Validius (ait) factum fuisse donum libertatis, quam debium servitutis.* Ex serm. 1. de Ascensione, *Ampliora nos adeptos per ineffabilem Christi gratiam, quam per diaboli amiseramus invidiam.* Demum Petrus Cluniacensis eo

libello, qui Nucleus inscribitur, dicit, Pro aeterno supplicio hominis, temporale oblatum esse supplicium Dei & hominis: pro aeterna morte hominis, temporalem mortem Dei & hominis, qui tanti ponderis in ipsa ipsius justitia lance esse cognoscitur, ut ad juste ordinanda mundi peccata, longe magis praeponderet mors transitoria Filij Dei, quam aeterna filiorum hominum. Plus plane redditum est justitiae, quando Christus mortuus est, quam recompenſatum quando homo damnatus est. Habet ergo justitia quidquid suum est, quia Dei Filius pro peccatis hominum mortuus est.

In hac etiã conclusione cõveniunt omnes Theologi pro præcedenti citati, sed in reddenda ratione à priori illius, inter se dissident, juxta varia illorum principia. Illi enim qui docent satisfactionem Christi fuisse valoris simpliciter infiniti, offensam verò gravitatis infinitæ solum secundum quid, facile rationem ejus assignant; etenim valor infinitus simpliciter, excedit gravitatem infinitam solum secundum quid. Sed nos, cum probabilius existimemus oppositum, & expressè docuerimus in Tractatu de peccatis, peccatum mortale in ratione offensæ continere gravitatem & malitiam moralem simpliciter infinitam, hac ratione uti non possumus. Illi etiã qui existimant rem ordinis superioris, esto finita sit, adæquari nunquam posse ab existentibus in ordine inferiori, & Christi satisfactionem in ordine superiori ad offensæ gravitatem constituunt, promptam & facilem habent hujus conclusionis probationem; sed duplici difficultate premuntur, prima est in reddendo rationem quare satisfactio Christi ordinis superioris sit ad offensam Deo irrogatam: secunda consistit in eo quod, esto res superioris ordinis physicè adæquari possit, ut articulo præcedenti variis exemplis declaravimus. His ergo rationibus prætermittis.

33. Probatur nostra conclusio hac ratione quam assignat Episcopus Oxoniensis hic disp. 4. §. 5. Valor satisfactionis Christi major est ab intrinseco & ratione sui, quam gravitas offensæ mortalis: Ergo ratione sui & ex valore intrinseco est superabundans, & non solum ex divina acceptatione. Consequentia patet. Antecedens probatur. Gravitas offensæ mortalis fundatur in unione affectiva & morali quam habet offensam cum divina majestatem quæ offenditur, ut loco citato Tractatús de peccatis declaravimus: Valor autem satisfactionis Christi fundatur in unione physica mediata personæ Verbi cum operationibus ab humanitate assumpta, quæ est principium quo & formale operationum creaturum Christi Domini, physicè mediata unitur cum talibus operationibus: Sed valor in unione physica & reali fundatus, major est in morali æstimatione, gravitate fundatà solum in unione morali dicitur & affectiva: Ergo valor satisfactionis Christi major est ab intrinseco & ratione sui, quam gravitas offensæ mortalis. Unde Psalmo 129. redemptio Christi copiosa dicitur, & Apostolus ad Roman. 5. satisfactionem Christi, supra peccatum Adæ mirum in modum amplificat, dicens: Non enim sicut delictum, ita & donum; si enim unius delicto mortui sunt multi, multo magis gratia Dei & donum in gratia unius hominis Jesu Christi in plures abundavit. Quibus verbis aperte declarat, majus fuisse donum, quam peccatum, & longè magis nobis profuisse Christum, meritis & satis-

A factionibus suis, quam peccatum Adæ suã malitiã & gravitate nocuerit, & rationem reddit, quia ubi abundavit delictum, ibi superabundavit & gratia. Quod explicans Chrysoſtomus homil. 10. ad Roman. comparat peccata nostra debito decem obolorum, & satisfactionem Christi solutioni infinitorum talentorum; additque peccata nostra paucis aquæ guttis assimilari, satisfactionem verò Christi, infinito & immenso pelago. Verba ejus hæc sunt: Si quis propter debitum decem nummorum in carcerem conjiciatur, veniat autem alius, qui non solum solvat illos nummos, sed etiã innumera auri talenta largiatur, vinculumque in regalem aulam inducat; ita & nobiscum factum est. Multo enim plura quam debebamus, Christus pro nobis solvit; tantoque plura, quam guttulam exiguam, pelagus excedit immensum. Quare in Concilio Triburiensi cap. 19. dicitur, in calice plus vini quam aquæ apponendum esse, ut significetur valorem sanguinis Christi, per vinum significati, esse multo majorem, quam sint offensa totius populi, quæ per aquam designantur; juxta illud Apocalypsis, Aqua multe, populi multi.

Id S. Job cap. 6. significavit, cum dixit: Vitam appenderentur peccata mea, quibus iram merui, & calamitas quam patior in statera: quasi arena maris hæc gravior apparet. Licet enim hæc verba significant ad litteram, calamitates quibus premebatur Job, multo majores fuisse, quam ejus peccata, ac per consequens, non propter delicta quæ commiserat (ut ejus adversarij existimabant) patiebatur, sed propter alias causas, ut videlicet patientia ejus ostenderetur, & augetur corona; mysticè tamen adaptantur Christo Domino, qui non propter delicta propria, sed pro peccatis populi sui, tanquam agnus innocens occisus est; & significant penam quam pro peccatis generis humani sustinuit, in statera crucis appensam cum peccatis pro quibus patiebatur, multo majorem fuisse in ratione satisfactionis, quam promerissent ejus peccata, id est peccata generis humani, quæ sua dixit, quia erant sui corporis mystici. Sic interpretatur locum istum D. Gregorius lib. 7. Moral. cap. 2. ubi hæc scribit: Quis alius statera nomine, nisi Dei & hominum mediator exprimitur? Qui ad pensandum vita nostræ meritum venit, ac secum justitiam & misericordiam detulit, sed misericordie lance præponderans, culpas nostras parcendo levigavit. In manu enim Patris, quasi in statera miri libraminis factus, hinc in se calamitatem nostram, & illinc peccata suspendit. Sed gravis ponderis calamitatem moriendo ostendens, apud misericordiam suam esse peccatum relaxando ostendit. Idem docet Divus Bernardus homil. de duobus discipulis in Emmaüs, his verbis: Crux facta est statera corporis Christi, quod est Ecclesia: cum enim ipse Crucifigeretur appensa sunt cum ipso peccata quæ commisimus, calamitas quam incurrimus: ipse erat innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus &, excelsior caelis conversatio ejus; non enim peccatum fecit, nec inventus est dolus in ore ejus. Et quoniam talis, actantius, tam indigna dignatus est in Cruce pati; præponderare cepit calamitas, & crimina levigare, cum adhuc tamen in Cruce erectus staret, vacillare videbatur statera, nec plenè cognoscebatur quò cadere deberet: cum inclinatio capite emisisset spiritum, & calamitas præponderando caderet, & quasi arena maris gravior apparet. Gires quasi montem statera reputari sunt: nam in statera ceciderunt, quia partes adversæ damnationis nostra chirographum amiserunt. Quibus cõsonat illud crucis elogium.

*Beata cuius brachis
Sæcli pependit pretium,
Statera facta corporis,
Pradamque tulit Tartari.*

§. II.

Solvuntur objectiones.

34. **O**bjicies primò contra primam conclusionem: Si Christus de condigno & ad æqualitatem pro peccatis nostris satisfecisset, nullam aliam pro ipsis Deus posset à nobis exigere satisfactionem, cum reddita satisfactione æquali pro offensa, injunctum sit aliam exigere, ut si quis solvat pro me centum Petro cui centum debebam, injunctum à me aliud exigeretur. Consequens est falsum, imò & hæreticum, si sermo sit de pœna temporali nobis propter peccatum debita, ut patet ex Tridentino sess. 6. cap. 14. Ergo &c.

35. Respondeo, negando sequelam Majoris, licet enim Christus pro peccatis nostris de condigno & ad æqualitatem, imò & superabundanter satisfecerit, ut tamen ejus satisfactio suum sortiantur effectum, vult illam applicari nobis per sacramenta, aut per contritionem & dilectionem Dei super omnia, vel per indulgentias, aut per opera nostra penalia. Cujus rationem egregiam assignat D. Thomas infra quæst. 49. art. 1. ad 4. Nam Christi passio (inquit) operata est remissionem nostrorum peccatorum, tanquam causa universalis: causa autem universalis non excludit consortium causæ particularis; quia licet ab ea non accipiat virtutem, per illam tamen ejus virtus descendit in effectum, ut patet in celo, & Sole, aliisque causis universalibus.

36. **O**bjicies secundò: Valor satisfactorius operationum Christi, non adæquat gravitatem offensæ mortalis: Ergo ejus satisfactio non est condigna ab intrinseco, sed solum extrinsecè ex divina acceptatione. Consequentia patet ex supra dictis, Antecedens autem probatur primò. Offensa irrogatur Deo ut Deus est: At Christus, non ut Deus, sed ut homo, satisfacit: Ergo valor satisfactorius non adæquat gravitatem offensæ.

Secundò, Christi satisfactio non tantum placet Deo, quantum displicet ipsi peccatum: Ergo ejus valor & bonitas non adæquat gravitatem offensæ mortalis. Consequentia patet, Antecedens probatur. Peccatum non minus displicet Deo, quam ipsi placet propria bonitas; peccatum enim de se destructivum est divinæ bonitatis: quantum autem amatur aliqua res, tantum odio habetur & displicet destructivum illius: At Christi satisfactio non ita placet Deo, quantum ei placet propria bonitas, ut patet: Ergo non ita placet Deo, quantum ipsi displicet peccatum.

Tertiò, Si per impossibile unus Deus offenderet alium Deum, valor satisfactorius operationum Christi, ad summum adæquaret gravitatem offensæ Deo irrogatæ ab alio Deo: Sed gravitas offensæ irrogatæ Deo à creatura, major est gravitate injuriæ Deo irrogatæ ab alio Deo, crescit enim gravitas offensæ ex vilitate personæ offendentis, & illius distantia ab offenso: Ergo valor satisfactorius operationum Christi, non adæquat gravitatem offensæ, à creatura Deo irrogatæ.

Quartò, Gravitas offensæ Deo irrogatæ à creatura, est infinita ex duplici capite, nempe ex parte personæ cui fit, & ex vilitate personæ offen-

Tom. IV.

A dentis, quæ infinitum distat à Deo: At satisfactio Christi solum est infinita ex parte personæ satisfaciendæ, non verò ex parte illius cui satisfactio exhibetur, cum potius ex dignitate personæ cui fit satisfactio deprimatur quam crescat satisfactionis valor: Ergo gravitas offensæ mortalis, major est valore satisfactorio operationum Christi.

37. Respondeo, negando Antecedens, ad cujus primam probationem dicendum, quod Christus non satisfecit ut homo tantum, nec ut Deus tantum, sed ut Deus homo, humanitate eliciente substantiam actionis, & personalitate Verbi valorem satisfactorium in eam influente; unde cum persona Verbi sit dignitatis infinitæ, valorem infinitum in ejus operationes meritorias & satisfactorias influit. Sed de hoc plura infra.

B Ad secundam, nego Antecedens, ad probationem ipsius, nego Majorem: licet enim peccatum sit destructivum divinæ Majestatis, hoc tamen est solum moraliter, & secundum prudentium æstimationem, non verò realiter & physice, quod esset necesse, ut tantum odio haberetur, quantum diligitur ipsa bonitas Dei, quæ est infinita non solum moraliter, & secundum prudentium æstimationem, sed etiam physice & realiter.

C Ad tertiam, datâ Majori, distinguo Minorem: Gravitas offensæ Deo irrogatæ à creatura, major est gravitate injuriæ Deo irrogatæ ab alio Deo, extensive transeat: intensivè, nego. Cum enim offensa irrogata Deo ab altero Deo, in casu conficto, ratione personæ offensæ, esset infinita in ratione injuriæ, eminenter, seu æquivalenter, contineret omnem gravitatem possibilem, subindeque licet offensa irrogata Deo à creatura, ex distantia offendentis ab offenso, aliquam majorem gravitatem recipiat; illa tamen majoritas non potest esse intensiva, sed solum extensiva: sicut quia Deus eminentissimo & perfectissimo modo, omnes perfectiones creaturarum continet, Deus simul cum creaturis non faciunt aliquid majus intensivè, sed solum extensivè, ut quidam existimant. Ex quo patet solutio ultimæ probationis, licet enim daremus offensam irrogatam Deo à creatura esse infinitam, etiam ratione distantie creaturæ à Creatore; hæc tamen infinitas contineretur in gravitate sumpta ex majestate offensa, ac proinde valor istam adæquans, adæquaret ex consequenti omnem aliam gravitatem.

38. **O**bjicies tertiò: Christus ut homo non satisfecit perfecte Deo pro beneficiis in humanitate susceptis: Ergo nec pro peccatis alienis. Consequentia videtur legitima, Antecedens probatur. Hoc inter compensationem ex justitia, & compensationem ex gratitudine reperitur discrimen, quod ut prima sic perfecta, sufficit reddere æquale; ad perfectionem autem secundæ, requiritur quod plus reddatur quam acceptum sit, ut docet D. Thomas 2. 2. quæst. 106. art. 6. & rationem reddit, quia compensatio gratitudinis respicit beneficium secundum voluntatem dantis, in quo hoc præcipue commendatur, quod gratis beneficium intendit ad quod non tenebatur, unde qui beneficium accepit, obligatur ex debito honestatis, ut aliquid gratis intendat; cum autem non excedit quantitatem beneficii accepti, nihil gratis videtur intendere, ideoque ut perfecta sit compensatio ex gratitudine, debet reddere non solum æquivalens, sed aliquid am-

Hhh